

Postmoderne kruisridders

Het verstand op nul gezet

Arend Jan Voortman

Wij geven steeds meer miljarden uit aan gevaren die we niet kennen, ten koste van de aanpak van bekende risico's. Nuchterheid verdwijnt in een maatschappelijk verlammende voorzorgcultuur. Aldus Roel Pieterman en Jaap Hanekamp, in deze *Spil* in gesprek met Joost van Kasteren. Ook ter bestrijding van veel vermeende problemen ontwikkelen overheden en/of private partijen een 'deltaplan', niet slechts om een dramatiserend fors geschatte zeespiegelstijging het hoofd te bieden. Zo licht etymoloog Huib Hogerheijde toe, overigens zelf een 'Deltaplan ter bevordering van de geletterdheid' bepleitend.

Fnuikend moralisme

Burgers zwaar moraliserend aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid lijkt daarbij steeds meer een kenmerk van *good governance* te worden. Een overmaat aan zulke propaganda komt al geruime tijd over ons in het kader van een gepretendeerd 'overgewichtbeleid'. Roel Pieterman analyseert dit grondig in relatie tot de - ook nog moeimakende - 'gezonde levensstijl' waartoe wij dagelijks worden opgeroepen. Anorexia vormt inmiddels een grotere bedreiging van de volksgezondheid dan obesitas.

Joost van Kasteren en Hans Rutten constateren zelfs dat de voedingswetenschap - net als de klimaatwetenschap - gebaseerd is op een paradigma met een - zacht gezegd - wankel onderbouwing. Betrokken onderzoekers en beleidsmakers weerhoudt dit er toch niet van, het volk dag in dag uit te bestoken met voedingsadviezen die voortdurend moeten worden herzien. Een dubieus bevangen rol speelt daarbij het Voedingencentrum met het ontraden van vet en het aanbevelen van *light*.

Water- en klimaathandel

Ook in het nuchter geheten Nederland worden sommige gebeurtenissen wel als een schok ervaren, zeker als de media - steevast *standby* - deze voldoende uitvergrooten. Beleidsmakers en (andere) belanghebbenden staan meteen klaar als er water te keren valt. Catastrofes fungeren daarbij als *Angstgegner* dan wel stromannen om meer infrastructurele investeringen in veiligheid te legitimeren. Een in essentie politiek verhaal wordt daarmee verkocht als een objectieve, technische noodzaak. Aldus Jeroen Warner in zijn verhelderende schets van concurrerende beheersvisies op waterveiligheid.

Angstaanjagende beelden beheersen al langer de media om ons te doordringen van de ernst van *global warming*, en van onze nauwelijks te delgen schuld daaraan. Frans Franken zet in deze *Spil* maar weer eens heel precies de meest recente feiten betreffende klimaatveranderingen op een rij. Aan hoogst bedenkelijke financiële transacties rond de hype, hier en aan de overkant van de Atlantische Oceaan, gaat hij even voorbij.

Ruimte geordend en ingevuld

Pieter Lukkes zet Nederland neer als grootleverancier van vakantiegangers aan het buitenland. Aan deze potentiële markt voor extra binnenlands toerisme wordt weinig gedaan. Het ministerie van Economische Zaken ziet deze vakantiegangers niet als doelgroep; het beleid van VROM is contraproductief wat betreft het terugwinnen van deze toeristische massa. De sector zelf zal aan de slag moeten.

Hans Hillebrand en Nico Beun bepleiten een andere strategie ter bevordering van duurzame, ook economisch relevante plattelandsontwikkeling: Nieuwe Dorpen bouwen. De gangbare gedachtegang is dat men de kwaliteit van het platteland het best in stand kan houden door er zo min mogelijk te bouwen. Gevreesd wordt voor *urban sprawl*, ongebreidelde uitdijning van de bebouwing in het landelijk gebied en aantasting van het landschap.

Op basis van een SER-advies schetsen Marko Bos en Alexandra van Selm de contouren van een 'vermaatschappelijk' landbouwbeleid. Prijs- of inkomenssteun aan boeren is voorheen vaak gerechtvaardigd met het argument dat deze tevens een vergoeding inhield voor maatschappelijke diensten, zoals landschapsonderhoud. De effectiviteit en de legitimiteit van het beleid vragen echter om een meer expliciete koppeling tussen betalingen aan boeren en maatschappelijk gewenste prestaties, aldus het advies.

Praten én nadenken

In een mooi ironische column somt Frans Sluijter veel actueel maatschappelijk ongerief op. Politici moeten zich niet langer overgeven aan de verleidingen van het spoeddebat en de *oneliners*. Het is de hoogste tijd voor kritisch nadenken.

Redactie

Geart Benedictus
Lourens Gengler
Jaap Hanekamp
Huib Hogerheijde
Joost van Kasteren
Leffert Oldenkamp
Arend Jan Voortman

Productie

Hoofd- en eindredactie:
Arend J. Voortman
Uitgeverij:
Klanderman Communicatie/Research
Grafische productie:
Drukkerij Hooiberg Salland, Deventer

Administratie en redactie

Postadres en telefoon:
Slootsdijk 9, 7261 SB RUURLO
0573 491810 b.g.g. 452075

E-mail-adressen:

spiladministratie@platteland-in-perspectief.nl
spilredactie@platteland-in-perspectief.nl
a.j.voortman@planet.nl

Abonnementen

Spil verschijnt tweemaandelijks. Een abonnement is op elk moment aan te gaan, desgewenst met een eerder verschenen nummer. Individuele personen, gezinnen en andere kleine samenlevingsverbanden komen in aanmerking voor een particulier abonnement. Ondernemingen, organisaties en instellingen behoren te kiezen voor een institutioneel abonnement. De met beide abonnementsvormen corresponderende prijzen zijn respectievelijk 29,00 en 50,50 euro per zes opeenvolgende afleveringen (beide bedragen inclusief 6% omzetbelasting).

Losse nummers

Elke aflevering is los te bestellen door 7,00 euro (inclusief verzendkosten en omzetbelasting) over te maken naar de bank- of girorekening van het tijdschrift.

Advertenties in Spil

Informatie over mogelijkheden en tarieven van adverteren is te vinden op de website.

Betalingsmogelijkheden

Raborekening 3567.40.420 of
Postbankrekening 3690217 ten name van het Tijdschrift *Spil* te Ruurlo